

Sygn. akt V Ca 888/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Majewska
Sędziowie:	SSO Ewa Cylc (spr.) SSR del. Jerzy Kiper
Protokolant:	Marta Dziekańska

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w W.

przeciwko C. M., Z. R. i M. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa w Warszawie

z dnia 28 listopada 2011 r., sygn. akt I C 861/11

oddala apelację.

Sygn. akt V Ca 888/12

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty kwoty 25.287,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty na jego rzecz solidarnie przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B., C. M., Z. R. i M. M.. W uzasadnieniu powołał się na weksel własny in blanco – z klauzulą bez protestu wystawiony przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B., jako zabezpieczenie prawidłowego wykonania wiążącej strony umowy leasingu nr (...). Jednocześnie przedmiotowy weksle został poręczony przez: C. M., Z. R. i M. M..

W dniu 02 września 2010 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani C. M., Z. R. i M. M. skutecznie wnieśli od powyższego nakazu zapłaty zarzuty, domagając się uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu. Nie przecząc, iż poręczyli wystawiony przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B. weksel gwarancyjny, powołali się na art. 709¹⁵ k.c. i stwierdzili (zważywszy na brak przedstawienia stosownego obliczenia), że wysokość niezapłaconych rat równa jest wysokości uzyskanych przez powoda korzyści, albowiem wartość zwróconych przedmiotów leasingu odpowiada wartości niezapłaconych rat.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie utrzymał w mocy nakaz zapłaty Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 2 września 2010 r. II Nc 28275/10.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 19 października 2007 r. pomiędzy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (jako finansującym) a Przedsiębiorstwem Handlowo-Uslugowym (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B. (jako korzystającym) została zawarta umowa leasingu operacyjnego nr (...). Przedmiotem umowy był leasing naczepa (...).

Na zabezpieczenie ewentualnego zadłużenia z tytułu zawartej umowy Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B. (w jego imieniu – prezes zarządu C. M.) podpisał weksel gwarancyjny in blanco, jako wystawca weksla, który dodatkowo poręczyli (jako osoby fizyczne): C. M., Z. R. i M. M..

Zgodnie z – jednocześnie przez pozwanego Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B. podpisaną - deklaracją wekslową powód miał prawo wypełnić przedmiotowy weksel według swojego uznania, w każdym czasie, na sumę odpowiadającą zadłużeniu wobec (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wynikającą z zawartej umowy leasingu nr (...) i Ogólnych Warunków Umowy Leasingu oraz weksel ten opatrzyć klauzulą „bez protestu”, datą płatności według swojego uznania, wskazując jako miejsce płatności weksla Bank (...) Spółka Akcyjna w W..

Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialności w B. popadło w zwłokę w związku z uiszczaniem należnych rat leasingowych.

W dniu 04 lipca 2008 r. powód skierował do leasingobiorcy ostateczne wezwanie do zapłaty z wyznaczeniem mu dodatkowego terminu do zapłaty zaległych rat leasingowych i zagrożeniem, że po jego bezskutecznym upływie umowa leasingu zostanie wypowiedziana ze skutkiem natychmiastowym.

W dniu 01 sierpnia 2008 r. powód – w związku z bezskutecznym upływem dodatkowego terminu wyznaczonego do zapłaty zaległych okresowych rat wynagrodzenia - wypowiedział (przesyłając wypowiedzenie leasingobiorcy) przedmiotową umowę leasingu, wzywając jednocześnie pozwanego ad. 1 do zapłaty zaległych rat leasingowych i odsetek umownych oraz do zwrotu przedmiotu leasingu.

W dniu 24 października 2008 r. (gdy przedmiot leasingu znajdował się w posiadaniu leasingobiorcy) doszło do kradzieży naczepy (...).

W związku z likwidacją szkody, ubezpieczyciel wypłacił powodowi tytułem odszkodowania kwotę 86.265,38 zł, o którą to (następnie) kwotę pomniejszone zostało „odszkodowanie” należne leasingodawcy na podstawie art. 709¹⁵ k.c.

Wobec niespełnienia warunków umowy leasingu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wypełnił weksel in blanco na kwotę 25.287,37 zł z terminem płatności do dnia 09 sierpnia 2010 r.

Następnie (wszyscy) pozwani zostali wezwani do wykupu weksła, z jednoczesną informacją o możliwości zapoznania się z oryginałem weksła w miejscu jego płatności w siedzibie Banku (...) Spółka Akcyjna w W..

Sąd Rejonowy podkreślił, iż sytuacja prawna dłużnika wekslowego zależy od tego, czy odpowiada on wobec pierwszego wierzyciela (remitenta) czy też wobec kolejnego wierzyciela wekslowego (kolejnego nabywcy weksła). W odniesieniu do remitenta dłużnik może powoływać się na zarzuty tzw. subiektywne, związane ze stosunkiem podstawowym. Przy wekslu niepełnym w chwili wystawienia (in blanco) istotne znaczenie ma zarzut wypełnienia niezgodnie z treścią łączącego strony porozumienia wekslowego. Zamieszczony w przepisach działu I prawa wekslowego art. 10 dopuszcza wobec posiadacza podniesienie zarzutu uzupełnienia sprzecznego z porozumieniem tylko w wypadku nabycia weksła w złej wierze albo z rażącym niedbalstwem.

Sąd Rejonowy podkreślił, że nie oznacza to, iż w takim przypadku proces o zapłatę weksła gwarancyjnego przestaje mieć charakter tzw. procesu „wekslowego”. Podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego (porozumienia wekslowego) nie powoduje bowiem utraty przez posiadacza weksła formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem, to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, uzasadniających uzupełnienie weksła, przerzucać na wierzyciela wekslowego. Tym bardziej okoliczności takie nie powinny być badane przez sąd z urzędu.

Sąd Rejonowy podniósł, że w niniejszym postępowaniu powód – mimo odmiennego rozłożenia ciężaru dowodu - wykazał, że przedstawiony weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową. W odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty, szczegółowo opisał, w jaki sposób została wyliczona wysokość zobowiązania pozwanych wynikającego z umowy leasingu nr (...).

Podniesienie przez dłużnika zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego przenosi spór z płaszczyzny prawa wekslowego, na którym oparty był pozew wniesiony w postępowaniu nakazowym, na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Jednak to pozwany ponosi ciężar dowodu, że roszczenie powoda z tego stosunku nie istnieje. Jeżeli występujący z powództwem o zapłatę jako remitent weksła własnego wystawionego przez pozwanego potwierdzi swe prawo dokumentem o cechach określonych w art. 101 prawa wekslowego, a pozwany nie udowodni zarzutów tamujących lub niweczących, sąd uwzględni żądanie na podstawie art. 28 ust. 2 w zw. z art. 104 ust. 1 prawa wekslowego. Zatem z punktu widzenia rozkładu ciężaru dowodzenia powód uczynił zadość wymaganiom prawa, przedstawiając prawidłowo wypełniony weksel. Natomiast na pozwanych ciążył obowiązek dochowania należytej staranności w wykazaniu zasadności swojego stanowiska, któremu to (zważywszy na zgłoszone wnioski dowodowe) absolutnie nie sprostali.

W przypadku pozwanych, jako poręczycieli wekslowych, zasadnicze znaczenia ma, w o ocenie Sądu Rejonowego, brak istnienia pomiędzy nimi a powodem (wierzycielem wekslowym) porozumienia wekslowego, czy też umowy leasingu. Sprawia to, że – jak słusznie podniósł powód – nie przysługują im żadne zarzuty oparte na stosunkach osobistych z remitentem (takich stosunków bowiem brak) oraz, że nie mogą oni korzystać z zarzutów przysługujących osobiście dłużnikowi głównemu (w szczególności ze stosunku podstawowego).

Sąd Rejonowy podniósł, że w konsekwencji powyższego, zgłoszone przez pozwanego wnioski dowodowe (niezależnie od tego, iż – zważywszy na sformułowane tezy dowodowe – dowody te dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy były w istocie bezprzedmiotowe).

Sąd I instancji wskazał, że pozwani nie twierdzili przecieź, że kwota, jaką powód uzyskał tytułem tegoż odszkodowania nie odpowiadała wartości rynkowej przedmiotu leasingu, a w końcu art. 709¹⁵ k.c. wymaga jedynie pomniejszenia należności przysługujących finansującemu (powodowi) o korzyści jakie osiągnął on w skutek rozwiązania umowy leasingu. W tym wypadku zaś będzie nią (korzyścią) kwota, jaką powód uzyskał od ubezpieczyciela tytuł odszkodowania w związku z zaistniałą kradzieżą (a nie wartość rynkowa pojazdu). Ponadto pozwani w przewidzianym do tego terminie (tj. w zarzutach od nakazu zapłaty – art. 495 § 3 k.p.c.) nie zgłosili zarówno wniosku dowodowego

o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność (ustalenia) obliczenia (ewentualnie) należnej w wyniku rozliczenia umowy leasingu kwoty, jak też choćby wniosku o zobowiązanie powoda do przedstawienia takiego obliczenia.

Jeśli chodzi o zarzut nieprzedstawienia weksla jego wystawcy (z uwagi na skierowanie wezwania do wykupu na nieaktualny adres, tj. inny niż ujawniony KRS), jego oczywistą niezasadność wykazał powód dołączając zwrotne potwierdzenie odbioru oraz pełnomocnictwo osoby, która się pod przedmiotowym dokumentem podpisała w imieniu leasingodawcy. Podobnie poprzez złożone dokumentu (ostateczne wezwanie do zapłaty, z określeniem terminu do uiszczenia zaległości i zagrożeniem, iż po jego bezskutecznym upływie umowa zostanie wypowiedziana ze skutkiem natychmiastowym) powód wykazał dopełnienie procedury wypowiedzenia umowy leasingu. Podkreślić jednocześnie należy, iż – w przypadku zmiany adresu siedziby – to na leasingodawcy (wystawcy weksla) spoczywał obowiązek, (co zresztą leżało w jego interesie) poinformowania o tym fakcie leasingodawcy. Z deklaracji wekslowej wprost wynika, że zawiadomienie skierowane pod adres (leasingobiocy) podany w tejże deklaracji, uznaje się za prawidłowo doręczone.

Sąd Rejonowy wskazał, że słusznie podnosi powód, iż pozwani jako poręczyciele wekslowi, których nie łączy z powodem (leasingodawcą) żadne porozumienie, nie mogli powoływać się na powyższe okoliczności (mogące być zgłaszane z pozycji leasingobiocy, co do którego nakaz zapłaty się uprawomocnił), jako dotyczące stosunku podstawowego.

Dochodzone roszczenie (nazwane „odszkodowaniem”) nie stanowi (jak sugerują to pozwani) kary umownej, zaś podstawą jego domagania się stanowi wprost art. 709¹⁵ k.c.

Apelację od powyższe wyroku złożyli pozwani zaskarżając go w całości, zarzucając mu naruszenie art. 10 prawa wekslowego, art. 23 w zw. z art. 233 w zw. z art. 229 i 230 k.p.c. prze ich niezastosowanie.

Wskazując na powyższe apelujący wniesli o uchylenie wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych nie może zostać uwzględniona, gdyż podniesione w niej zarzuty są pozbawione podstaw prawnych i jako takie nie mogą wywołać zamierzonych przez skarżących skutków.

Zdaniem Sądu Okręgowego kwestionowany wyrok odpowiada prawu a stanowisko Sądu I instancji, który nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu apelacją uchybień przepisom prawa, zasługuje na niemalże pełną akceptację Sądu odwoławczego zarówno w sferze ustaleń faktycznych jak i rozważań prawnych.

Zarzuty apelującego prowadzą się do wykazania, że wierzytelność wygasła na skutek otrzymania prze powoda odszkodowania w kwocie 86.265,38 zł uzyskane od ubezpieczyciela w dniu 7 stycznia 2010 r.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty skarżącego są chybione. Przede wszystkim podnieść należy, że podmiot zobowiązany wekslowo jako poręczyciel (awalista), nie może z faktu podpisania weksla in blanco skutecznie wywodzić wszelkich zarzutów ze stosunku podstawowego – nie nabywa on wobec remitenta weksla własnego wszystkich zarzutów, które przysługiwałyby osobiście jego wystawcy. Byłoby możliwe uwzględnienie tylko zarzutów opartych na niezgodności wypełnionego weksla z deklaracją wekslową. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę powyższy pogląd w pełni podziela. Po drugie zaś, z uwagi na szczególnie charakter postępowania nakazowego, roszczenie powoda ma być wykazane, zgodnie z art. 485 k.p.c., ściśle oznaczonymi dokumentami, w szczególności zaś należycie wypełnionym wekslem, którego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości (art. 485 § 2 zd. pierwsze k.p.c.). Powód taki weksel przedstawił; jest on wypełniony niewadliwie pod względem formalnym, zawiera w szczególności bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, termin płatności, nazwę remitenta oraz podpis wystawcy (por. art. 101 pr.weksl.). Fakt jego wystawienia i wręczenia powodowi nie był sporny. Powód

przedstawił zatem dokument potwierdzający istnienie jego wierzytelności i nie musiał czynić niczego więcej. To obowiązkiem pozwanych, jako zainteresowanych w oddaleniu powództwa, było wykazanie, że z uwagi na niezgodność wypełnienia weksla in blanco z porozumieniem wekslowym, dochodzona wierzytelność powodowi nie przysługuje lub przysługuje w wysokości niższej niż suma wekslowa (tak m.in. w wyrokach SN: z dnia 15 lutego 2006 r., IV CSK 15/05, Głosa 2006 nr 4, s. 24; z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 25/00, OSNC 2001 nr 7-8, poz. 117).

Niezależnie jednak od powyższego podkreślić należy, że zarzut wygaśnięcia wierzytelności wekslowej jest całkowicie chybiony. Roszczenie finansującego, przewidziane w art. 709¹⁵ k.c., w przypadku wypowiedzenia przez finansującego umowy na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, o natychmiastową zapłatę przez korzystającego wszystkich przewidzianych w umowie a nie zapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem – nie ma bowiem charakteru ani odszkodowania, ani też kary umownej (tak m.in. w wyroku SN z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 67/05, Pr. Bank. 2005 nr 12, s. 8). Nazwanie go „odszkodowaniem” nie może mieć znaczenia rozstrzygającego o charakterze prawnym tego roszczenia. Powód domagał się bowiem od pozwanego nie tyle (czy może raczej: nie tylko) naprawienia szkody majątkowej, lecz zapłaty w oparciu o wspomniany art. 709¹⁵ k.c. kwoty, która odpowiadała sumie wszystkich przewidzianych i niezapłaconych rat leasingowych, pomniejszonej o kwotę uzyskaną z odszkodowania za skradziony przedmiot leasingu, zaś powiększonej o kwotę odsetek za zwłokę i o odszkodowanie pozostałe do uiszczenia po pomniejszeniu o wartość odszkodowania z tytułu utraty poleasingowej rzeczy. Wniosek o prawidłowości dokonanego naliczenia jednoznacznie wynika z porównania treści ogólnych warunków umowy leasingu z zestawieniem rat leasingowych oraz wyliczeniem wierzytelności powoda.

Nie budził wątpliwości, że Sąd Rejonowy nie naruszył przy tym zarzucanych w apelacji przepisów prawa procesowego. Zgromadził bowiem w sprawie wystarczający materiał dowodowy i po jego wszechstronnym rozważeniu poddał go wnikliwej ocenie. Sąd Okręgowy nie znajduje żadnych podstaw do uczynienia Sądowi pierwszej instancji zarzutu nieprawidłowo dokonanej oceny dowodów, w szczególności zaś oceny dowolnej lub przekraczającej w jakikolwiek sposób granice określone w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że została zawarta umowa leasingu, na zabezpieczenie której został wystawiony weksel własny niepełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową i taki weksel został wręczony powodowi. Pozwani tego faktu nie kwestionują, podobnie jak i okoliczności, że Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. w B. nie wykonał zobowiązania ze stosunku podstawowego, co zmusiło powoda do skorzystania z ustanowionego zabezpieczenia. Prawidłowe było ustalenie Sądu Rejonowego, że weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, która obejmowała ogólnie sformułowane upoważnienie remitenta do wypełnienia tego weksla na sumę odpowiadającą „wszelkim” zobowiązaniom wystawcy z tytułu umowy leasingu.

W takim stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanych jako nieuzasadnioną działając na podstawie art. 385 kpc.